

Zmienili testament hrabiny, bo kościół wyglądał "jak pustelnik w złym habicie"

ODKRYWAMY ŚWIĘTOKRZYSKIE 05.01.2025, 08:05

Janusz Kędracki

24 ZDJĘCIA

• Odkrywamy Świętokrzyskie. Tarnawa (gm. Sędziszów), kościół św. Marcina (Fot. Wojciech Habdas / Agencja Wyborcza.

HISTORIA

II WOJNA ŚWIATOWA

KOŚCIÓŁ

ODKRYWAMY ŚWIĘTOKRZYSKIE

POWIAT JĘDRZEJOWSKI

ŚREDNIOWIECZE

Odkrywamy Świętokrzyskie. Hrabina Joanna Ledóchowska zostawiła znaczną sumę pieniędzy na budowę kaplicy w Czekaju. Posłużyły jednak do zbudowania kościoła św. Marcina w Tarnawie.

Tarnawa to wieś położona na zachód od Sędziszowa, przy drodze na Szczekociny. Ma średniowieczny rodowód, już bowiem na początku XV stulecia stał w niej drewniany kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny. Wraz z okolicznymi wioskami Tarnawa należała wówczas do rycerskiego rodu Skrzelowskich herbu Topór.

Odkrywamy Świętokrzyskie. Garbaty złupił i sprofanował

W XVI wieku była własnością Stadnickich herbu Szreniawa, m.in. do Stanisława nazywanego Garbatym, przez którego - jak czytamy w "Historycznym opisie kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Jędrzejowskim" księdza Jana Wiśniewskiego - około 1555 r. kościół w Tarnawie "sprofanowany i złupiony został", a w następnych latach służył wyznawcom kalwinizmu.

REKLAMA

REKLAMA

"Kościół stał pustkami, drzwi do niego były otwarte jak do stajni z wielką boleścią katolików" - ubolewał ksiądz Wiśniewski w tej wydanej w 1930 r. monografii. Dowiadujemy się z niej, że w 1589 r. syn Garbatego - Andrzej Stadnicki oddał świątynię w Tarnawie katolikom, ale została ona zniszczona podczas rokoszu Jerzego Lubomirskiego po potopie szwedzkim.

Pleban wykołatał pieniądze na kościół i umarł

"W 1665 r. po spaleniu kościoła i zabudowań czasu wojen, ks. Suchodolski pleban w T. poszedł pieszo do Radomia, gdzie wykołatał od Komisji dwa tysiące zł na budowę nowego kościoła. Te pieniądze przesłał *per Rostram*, sam zaś w drodze umarł. Egzekutorowie jego za te i za sprzedane sprzęty (*supelectili dividendita*) postawili nowy kościół" - czytamy u księdza Wiśniewskiego.

REKLAMA

Biskup kazał go wznieść "dla wygody ludu i zbawienia dusz". Patronem jest św. Andrzej

 ZAPISZ NA PÓŹNIEJ

Patronem świątyni, konsekrowanej 10 listopada 1750 r. przez biskupa Michała Kunickiego, sufragana krakowskiego, został święty Marcin. Przetrwała niedługo, bo tylko do połowy następnego wieku. Obecny kościół stanął w nowym miejscu w 1856 r.

Duży udział w jego zbudowaniu miała hrabina Joanna Ledóchowska, właścicielka dóbr krzelowskich, z siedzibą w pobliskim Krzelowie, w skład których Tarnawa wchodziła od XVII wieku. Zmarła ona w 1831 r. i zostawiła "znaczną sumę pieniędzy" na postawienie kaplicy w sąsiadującej z Krzelowem wsi Czekań.

Testament hrabiny obrócono, nowy kościół stanął

Ten cel został później zmieniony, co ksiądz Wiśniewski tak wytłumaczył: "gdy jednak stary kościół w Tarnawie zaczął się chylić do upadku i wyglądał »jak pustelnik w złym habicie, któremu biodra widać«, wykonawcy testamentu przedstawili tę sprawę Władzy

Duchownej i zapis obrócono na wzniesienie kościoła w Tarnawie, przy czym ówczesni dziedzice Wincenty i Paulina Radziwińscy wielce się do tej budowy przyłożyli".

REKLAMA

Chcesz wiedzieć, czym żyją Kielce?

Zapisz się na nasz newsletter
lokalny, a nic Cię nie ominie!

Administratorem danych osobowych
podanych przy zapisaniu się na newsletter jest
Wyborcza sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie...

[Więcej](#)

[Regulamin Usługi Newsletterów](#)

jan@ledochowski.eu

ZAPISZ MNIE

[Zobacz przykładowy newsletter](#)

REKLAMA

Joanna z Wielowiejskich hrabina Ledóchowska i Wincenty Radziwiński, dowódca szwadronu ułanów w okresie wojen napoleońskich, a później podpułkownik w wojsku Królestwa Polskiego (tzw. Kongresowego), upamiętnieni są na tablicy znajdującej się w kościele.

Świątynia w Tarnawie, podobnie jak inne pochodzące z okresu zaboru rosyjskiego, nie należy do pereł architektonicznych. Nie zachwycała też księdza Wiśniewskiego, który tak ją opisywał:

• Odkrywamy Świętokrzyskie. Tarnawa (gm. Sędziszów), kościół św. Marcina Fot. Wojciech Habdas / Agencja Wyboreza.pl

"Kościół jest typu budowanych w tym czasie, kiedy to rząd rosyjski sam narzucał plany. Okna u góry zaokrąglone, na zewnątrz między oknami - pilastry. Nad kruchtą przy głównym wejściu wznosi się wieża lecz bez dzwonów. Prezbiterium niskie, sklepienie, w nawie sufit, w prezb. podłoga, a w nawie posadzka z ciosu...".

Kościół. Święty Marcin na białym koniu na ścianie w nawie

W głównym ołtarzu znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej w pozłacanej sukience, a po jego obu stronach stoją rzeźby świętych apostołów Piotra i Pawła. Na ścianie nawy wisi m.in. obraz św. Marcina z Tours, pochodzący z poprzedniego kościoła. Przedstawiony na nim patron świątyni i parafii w stroju legionisty na białym koniu podaje część swego płaszcza obnażonemu biedakowi.

• Odkrywamy Świętokrzyskie. Tarnawa (gm. Sędziszów), kościół św. Marcina, obraz patrona Fot. Wojciech Habdas / Agencja Wyborcza.pl

REKLAMA

Na placu kościelnym stoi murowana kaplica z drugiej połowy XIX wieku. Z tego okresu pochodzą również ogrodzenie oraz znajdująca się po drugiej stronie drogi plebania z gankiem, przypominająca nieco dworek. Przed kościołem stoi ponadto figura Niepokalanej NMP z 1904 r.

Pamięci parafian, którzy na wojnach zginęli

Na południowej ścianie świątyni zwracają uwagę dwie tablice. Pierwsza wmurowana została w październiku 1930 r. "w 10-tą rocznicę odparcia najazdu Rosji Sowieckiej" i upamiętnia poległych w walkach z bolszewikami Michała Rokickiego, Franciszka Grabka, Jana Grabka i Józefa Siemińskiego. Na drugiej tablicy, poświęconej mieszkańcom parafii Tarnawa, którzy zginęli w czasie II wojny światowej, widnieje ponad 30 nazwisk.

REKLAMA

Upamiętnieni też zostali na tablicy umieszczonej na podstawie figury Serca Jezusowego w pobliżu skrzyżowania z drogą na Gródek. Wystawił ją w 1958 r. inż. Marian Brzosko, stoi na terenie należącym do Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety. Elżbietanki mają w Tarnawie dom zakonny i prowadzą rodzinny dom pomocy dla kobiet.

Redagowała Małgorzata Szlachetka

HISTORIA
II WOJNA ŚWIATOWA
KOŚCIÓŁ
ODKRYWAMY
ŚWIĘTOKRZYSKIE
POWIAT
JĘDRZEJOWSKI
ŚREDNIOWIECZE

 Zaproś znajomych do dyskusji

Odblokuj dostęp do tekstu swoim znajomym

Wpisz adres wybranej osoby, a my wyślemy jej bezpłatny dostęp do tego artykułu

Wpisz adres e-mail

PODZIEL SIĘ DOSTĘPEM

Nie przechowujemy adresu e-mail, ani nie używamy go do celów marketingowych

REKLAMA

Łukasz Grzymisławski poleca

WOJNA W UKRAINIE

Jak Rosja zagospodaruje Ukrainę? Cel Kremla - Ukrainńska Republika Demokratyczna

BIQDATA

Najważniejsze afery i liderzy Zjednoczonej Prawicy. Kto w 2025 r. będzie miał kłopot z prokuraturą i sądami [INFOGRAFIKI]

FILM

To będzie mroczny rok, przynajmniej filmowo. Na jakie premiery czekamy w 2025?

Podobne artykuły